

FARMASIALIITTO

Suomen Farmasialiiton lausunto luonnokseen vapaaehtoisista Covid-19-rokotuksista annetun valtioneuvoston asetuksen (1105/2020) muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

14.4.2021

Farmasialiitto haluaa lausua valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta. Farmasialiitto haluaa myös esittää huolen siitä, ettei terveydenhuollon lääketoimitusten ja lääkelogistiikan kannalta kriittistä farmaseuttien ja proviisorien ammattiryhmää ole huomioitu rokotusjärjestyksessä eikä lausuntokierroksella.

Farmasian ammattilaisten kriittinen rooli lääkehuollossa ilmenee jo valtioneuvoston asetustekstissä; "Terveyden ja hyvinvoinnin laitos huolehtii rokotteiden jakamisesta sairaanhoitopiirien alueille väestömäärän mukaisesti." Muistiossa mainitaan: "Biontech-Pfizer jakelee rokotteet suoraan 23 sairaala-apteekkiin ja lääkekeskukseen, joissa on -70 asteen syväjäähävarastointi. Pfizerin EU-maita koskevasta valmistus- ja kuljetuslogistiikasta johtuen, tulee toimituspaikkojen rokotemäärät ilmoittaa vähintään kolme viikkoa ennen toimituksia. Astra Zenecan ja Modernan rokotteet tulevat ensi THL:n sopimustukkukaupan keskusvarastoon, josta ne jaellaan noin 60 sairaala-apteekkiin ja lääkekeskukseen."

Farmasialiitto muistuttaa, että farmasian ammattilaiset huolehtivat koko sairaanhoitopiirin lääkehuollon ja lääkelogistiikan ohella myös koronarokotteiden alueellisesta logistiikasta. Lisäksi muistiossa kuvataan yksityiskohtaisesti eri rokotteiden logistiikkaa, jolloin saadaan kattava kuva valtavasta ja näkymättömästä taustatyöstä, jolla rokotteita luovutetaan farmasian ammattilaisten toimesta eteenpäin kuntiin. Lääkkeiden luovuttaminen edellyttää proviisorin tai farmaseutin ammattitutkintoa ja ammattioikeuksia.

Erityisesti sairaala-apteekkien ja pienten paikkakuntien apteekkien henkilökunnat työskentelevät samassa työvuorossa ja samassa toimipisteessä, jolloin vain yhden henkilön tartunta johtaa koko ammattiryhmän päätymistä karanteeniin. Lääkekeskuksissa farmaseutti työskentelee usein yksin. Farmasialiitto tähdentää, ettei korvaavaa henkilökuntaa heille juuri missään ole osoitettavissa, jolloin yksittäinen koronatartunta johtaa koko toimipisteen sulkemiseen ja lääkehuollon karanteeniaikaiseen keskeytykseen. Mikäli tämä tapahtuisi sairaala-apteekissa, niin pahimmillaan sairaalan lääkelogistiikka sekä koronarokotteiden jakelu keskeytyisivät. Avoapteekkien ammattilaiset raportoivat jatkuvasti flunssaoireisten ja /tai koronatestitulosta odottavien asiakkaiden käynneistä apteekkeissa. Farmasialiitto pitää ensiarvoisen tärkeänä, että farmasian ammattilaisten ryhmä priorisoidaan ja rokotetaan viipymättä terveydenhuollon kantokyvyn ja lääkehuollon turvaamiseksi.

Lääkehuollon tehtäviin liittyy merkittävä määrä korkean vaatimustason edellyttävää erityisosaamista; sytostaattien laimennukset, radiofarmasia, lääke-erien vapauttaminen EU-alueen ulkopuolelta (edellyttää QP-oikeuksia), laadunvarmistus, vanhustenhuollon annosjakelu nämä vain esimerkkeinä mainittakoon. Yksittäisen ammattilaisen osaamisen puuttuminen johtaa useissa toimipisteissä lääkehuollon erityisosaamista vaativan toiminnan keskeytykseen ja lääkkeiden saatavuuspulaan. Haluamme muistuttaa, että apteekissa, sairaala-apteekissa, lääketeollisuudessa, laadunvarmistuksessa,

FARMASIALIITTO

lääketukkukaupassa tai muussa vastaavissa korkean vaatimustason toimintaympäristöissä osajia on erittäin rajallisesti. Puhutaan kokonaisuudessaan pienestä ammattiryhmästä, sillä kaikkiaan avoaptekeissa ja sairaala-apteekeissa työskentelee yhteensä noin 5 500 farmasian ammattilaista. Teollisuudessa kriittisissä erikoistehtävissä kuten laadunvarmistustehtävissä sekä lääke-erien vapauttamisessa toimivien lisääminen ei määrää merkittävästi nosta. Tarttuvamman taudin osalta kriisisuunnitelmaan tulee kirjata koko ammattiryhmän rokottaminen, jotta lääkkeiden saatavuus voidaan turvata ja tartuntatilanteessa rokotesuojattua henkilökuntaa on saatavilla.

Kannamme huolta uusien virusvarianttien tuomasta korkeammasta tartuntariskistä ja vakavampien tautimuotojen lisääntymisestä myös nuoremmilla ikäryhmillä. Työsuojelulain mukaan työnantaja on jopa rikosoikeudellisessa vastuussa työsuojelun laiminlyönneistä. Nykyisessä tilanteessa työnantajalla ei ole mahdollisuutta täyttää työsuojeluelvoitettaan, koska rokotteita ei ole saatavilla ja sote-henkilöstön rokottamiset lopetettiin valtioneuvoston päätöksellä. Farmasian ammattilaiset kuuluvat lääkärin ja hoitajien lisäksi ammattiryhmään, joka voidaan valmiuslailla velvoittaa töihin julkisen puolen työtehtäviin. Uhka valmiuslakien käyttöönotosta yhdistettynä tilanteeseen, jossa samaan aikaan jätetään rokottamatta sisältää vahvan viestin terveydenhuollon ammattilaisille, joita nykyisellään poistuu alalta huolestuttavan paljon. Valviran viimeisin raportti kertoo, että vuonna 2020 sote-ammattihenkilöstöä rekisteröitiin 4000 aiempaa vuotta vähemmän. Katsomme perustelluksi, että nämä valmiuslailla töihin velvoitettavat ammattiryhmät priorisoidaan koronarokotuksissa ja jatkossa myös muissa tulevilla pandemioissa, kuten aiemmin esimerkiksi sikainfluenssapandemian aikaan perustellusti tehtiin.

Rajallisen, kriittisen ammattiryhmän varhaisella rokottamisella voidaan turvata lääketoimitusten ml. koronarokotteiden saumaton jatkuvuus. Aikainen rokottaminen on myös kansantaloudellisesti perusteltua. Varhaisten rokotusten ansiosta voidaan myös välttää sairauslomat ammattilaisilla, jotka eivät työtehtävästä johtuen voi tehdä etätöitä.

Lääkkeiden saatavuus ja saavutettavuus tulee kaikissa tilanteissa varmistaa, minkä vuoksi pidämme tärkeänä, että ammattiryhmämme rokotetaan kriisivalmiuden näkökulmasta.

Muilta osin Farmasialiitto ei katso aiheelliseksi lausua asetustalon luonnokseen.